

SweWater Summit paneldebatten 2024

Under SweWater Summit anordnades en paneldebatt med representanter från Skanska, Infrakraft, NCC, Trafikverket, Göteborgs stad och IVL Svenska Miljöinstitutet. Diskussionen fokuserade på kravställning och uppföljning i vattenreningsprojekt samt hur branschen kan utvecklas genom att samarbeta och ha ett kunskapsutbyte.

Följande deltagare var med i paneldebatten:

Kenneth Wahlqvist, Projektchef, Skanska
Elin Hassellund, Entreprenadingenjör, Infrakraft
Amanda Koch, Miljöansvarig, NCC
Mira Andersson Ovuka, Miljöansvarig Västlänken, Trafikverket
Glen Nivert, VA-strateg, Kretslopp och vatten, Göteborgs stad
Helén Galfi, Forskningskoordinator, IVL Svenska Miljöinstitutet

Nuläge och utmaningar

Panelen diskuterade bland annat aktuella arbetssätt för att hantera riktvärden och krav på vattenkvalitet. En gemensam utmaning är de varierande och ibland motstridiga kraven som ställs, vilket försvårar enhetligheten i projekten. Det framkom även att budgeteringen för vattenrening ofta är otillräcklig och att det är svårt att få med nödvändiga kostnader i upphandlingarna. Geografiska skillnader i kravställningen bidrar också till komplexiteten och vi väljer allt för ofta att applicera samma kravställning, men på olika projekt.

– Tänk till vid kravställning i projekt, det går inte att kopiera riktvärden från ett enskilt projekt som exempelvis Västlänken. Varje plats och varje utmaning är unik, det bör även kravställningen vara, Mira Andersson Ovuka, Trafikverket.

De pratades även om att vattenreningen ofta kom in för sent i diskussionerna för projekten, vilket påverkar att det blir kopierade kravställningar, men också platsbrist och att entreprenadbolagen inte kunnat kalkylera för den vattenreningsutrustning som faktiskt krävs.

Det räcker till exempel inte med att skriva att en sedimentationscontainer räcker för att rena alla föroreningar, då vattenrening är mer komplext än så. Det leder därför till att vattenreningen ofta bara betraktas som ett problem.

– Platsbristen är ofta ett problem och vi har börjat fundera på att gräva ner magasineringen. Det är svårt att planera projekten och hanteringen innan reningsverken är den största utmaningen. Ibland känns det som att det är nya fabriker varje dag, Amanda Koch, NCC.

– Patsen är utmanande, vi skissar redan i anbuden hur arbetsplatsen ska disponeras. Vi har fått dra och pumpa vatten flera kilometer på grund av platsbrist på bygget, Kenneth Wahlqvist, Skanska.

Erfarenheter och förändringar

När panelen blickade tillbaka konstaterade de att det har skett en del betydande förändringar de senaste tio åren, både när det kommer till ökade krav och hur tekniken har utvecklats. Erfarenheter från projekt som Västlänken har visat vikten av att ha en flexibel och platsanpassad strategi för vattenrening. Men samtidigt uttryckte paneldeltagarna en frustration över de skarpa kravställningarna som kan kräva omprövning i mark- och miljödomstolen. Något som ofta leder till komplicerade processer för justeringar av gränsvärden och därmed en försening i projekten.

– Vi har lärt oss otroligt mycket från Västlänken, men skarpa kravställningar gör det svårt att justera villkoren utan att gå till mark- och miljödomstolen, Mira Andersson Ovuka, Trafikverket.

Framtida utveckling, insikter och förslag

Teknikutveckling och ökade kunskaper möjliggör mätning av nya typer av föroreningar, men det kräver också att kravställningen anpassas kontinuerligt. Paneldeltagarna betonade vikten av tydlighet från beställare och myndigheter för att säkerställa att kraven är relevanta och genomförbara.

– Teknikutvecklingen ger oss möjlighet att mäta nya föroreningar, men det är viktigt att kraven anpassas efter dessa framsteg, Helén Galfi, IVL Svenska Miljöinstitutet.

Här listas några av de specifika insikter och förslag som framkom under paneldebatten:

- Vikten av att kravställningen är realistiskt och att varje projekt behöver en specifik bedömning, snarare än att kopiera tidigare lösningar.
- Vi behöver följa teknikutvecklingen och anpassa kraven därefter.
- Vi behöver ha bättre undersökningar och GV-mätningar av vattnet tidigare i projekten samt över tid.
- Mer information om markområdet tidigare i processerna, en kunskap som kommunerna oftast sitter på. Det blir lättare att förstå om vi vet orsaken till kraven.
- Följ upp, ta prover och dokumentera kontinuerligt i projekten. Finns ingen anledning att ställa krav om vi inte följer upp dem.
- Fokusera på det som är viktigt för att kravställning och riktvärden ska bli relevanta. De behöver anpassas efter förutsättningarna i projekten, som plats, typ av vatten och närliggande recipienter.

Panelen enades om att ökad samverkan och kunskapsutbyte är avgörande för framtiden. Genom att arbeta tillsammans kan branschen möta de ökade kraven och säkerställa en hållbar och effektiv vattenhantering. Slutligen betonades att miljökonsulter spelar en viktig roll i att förstå och implementera kraven på ett kostnadseffektivt sätt.

– Det krävs ett samarbete i branschen, vi behöver lära oss av varandra, avslutade Amanda Koch, NCC.

